

C. 5.

11
JUDICIUM SINE PRÆ-
JUDICIO

De

DIVINATIONI-
BUS AC PRÆDICTIO-
NIBUS TVM ANTIQVIS, TVM
NOSTRI POTISSIMUM
TEMPORIS

*Ex omnium et atum historiis tam sacris
quàm prophætis,*

Breviter & ingenuè conformatum

A
TOBIA MAGIRO Profefs.
Academ.

*Si licet aliis quod lubet, dicere:
Nobis quod lubet, liceat credere.*

Francofurti Marchionum

Typis HARTMANNIANIS,

Impensis

MARTINI GUTHS/ Bibliopola.

ANNO dñs 1s C XXII.

*Magnifico, Consultissimo & excellentis-
simo Viro,*

DN. FRIDERICO PRUCKMANNO,
Electoꝛatus Brandenburgici Can-
cellario,

Jure consultorum Germania Ocello

Literatorum Patrono certissimo

Se & studia

Sua unice Commendat

Auctor.

DE DIVINATIONIBVS AC PRÆDICTIONIBVS JUDICIUM.

QUæ duo anxios potissimum habent eos, quibus in publico verba facienda, A. E. quid dicant & qua gratia dicant, harum ego hodie me rerum, qua nescio fortuna, adeo liberum sentio, ut cor in pectus ne emicet quidem, nedum quod ille apud Comicum de suo, ridiculè in serio, artem faciat ludicram. Argumentum enim siue ex re decerpendum, id mihi vel genius Socratis, vel Orphei plectrum, vel Pythagoræ concentus, vel baculus Æsculapij vel Archimedis radius, vel Euphratis horoscopium, vel Circinus Perdici, vel Vitruvij perpendiculum, aut Thaletis temporum investigatio, aut siderum Atlantis, aut Zeti ponderum, aut numerorum Chryssippi, aut mensurarum Euclidis, vel Aristotelis etiam Syllogismus, quin primum postremumve ex Philosophia uniuersarum penuario rerum & altero quasi mundo, cuius laudi hæc allucet panegyris, ministrare debebat: Sive ex tempore præsentis; tum causæ conversionis & eversionis rerum publicarum, tum dilectæ patriæ flammans cheu/ incendium, tum horribiles bellorum parua ex scintilla natorum, disseminationes, tragici exitus, & prodigiosi apparatus, tum iuramenta illa volgiva & defultoria, tum de fortitudine contra imbelliam & ignaviam, de constantia aduersus leuitatem, de fiducia

ducia adversus persecutionem, de animi tranquillitate contra desperationem prætenturæ ac præstructiones, tum cetera quæ nobis sese tanquam mare obijciunt, in sui rapere considerationem poterant, ex quibus tamen, illis omnino sepositis; ex his præfatorum vis, quibus hodie animis certatim vel minitantur, terrificis, vel blandiuntur delenificis, postulare maximè visa est, quæ de antiquorum quidem sicilimenta faceremus, in novorum vero & nostrorum certitudinem Academico more inquireremus. Etenim si juxta id sapientis Senecæ: *Nusquam plura exempla vaticinantium inveniuntur, quàm ubi formido mentes religione mixta percussit*: certè hornò percussæ, certè hornò inventa, ut non incongruè ex Aratæo seculo & carmine huc transportetur:

Nunc quis non artis scripta ac monumenta volutans

Voces tristificas chartis depromit Etruscis? Et.

Plurima per terras Vates oracula furenti

Pectore diffundunt, tristes imitantia casus.

Quod itaq; dum, vobis in prolubium spectandæ solennitatis, facere instituo, vestrarum A. E. aurium operam, ultro mihi obsequentem una, ni fallor, opera reddo, ut qui ita statuo, neminem facile inveniri, qui non, ut novarum auscultator, ita futurarum rerum expectator sit avidus, sive eæ eventuræ sint olim, sive eo ferantur à prædictoribus nomine. Non est ergo quod ad priscum sed imperantium in re divinatoria morem, ego perrogem, *auspicio ut mihi sitis*, cum vestra desiderium meum lubentia, orationem attentio antecedit, & jam tum ad augurij mentionem,

nem, faveatis animis & vultu voceq; silentium re-
spondeatis.

Principio quantò illud in certo & extra dubita-
tionis collocare bilancem cœlestium archiva litera-
rum postulant, gentis cujus se Regem majestate sin-
gulari Rex universorum stipulabatur, rempublicam
nihil turbatum, variationis, tempestatis fortunæ ve
passam, nisi Vatis voce prænuntia aut omine: tantò
majoris est admirationis, à cœlesti illo principatu ex-
trarijs, de suis; tantò insolentius, nobis qui novi
fœderis sacramento stringimur, de nostris nonnulla
hodie casibus præsignificari. Etenim verbum illud
Hamosi peculiaris ut gratiæ, sic ad peculiarem est
gentem cœloq; cariorem: *Non facit Jehova quicquam,
quin secretum suum servis suis Prophetis aperuerit:* qui &
ipse favor tamen principio prolixior erat, ubi quan-
docunq; res efflagitabat, visa, oracula, aut fatidica
somnia impetrabant à Deo sancti, ut Moses, Samuel
& alij quos divini codices *Videntes* usurpant: pòst ar-
ctata magis, ubi non ex arbitrato licebat vaticinia
prolicere, sed afflatu mentes subeunte, Vates mone-
bant, objurgabant aut instruebant concionem,
quos inter familiam ductitavere Esaias, Hieremias,
Ezechiel & Daniel, sanctissima nomina: Ceteri bea-
tæ extorres provinciæ, & sputorum Dæmonum ad-
oratores, ne quidem digni tanto beneficio videban-
tur; Nobis verò, præter ea quæ ter Maximus Pro-
pheta & prophetarum obsignator iâquam fideicom-
missum, ut vitæ hujus & expectandæ speculum, & suo-
ore & amanuensium suorum stylo suis reliquit, vix

sperandum erat, requirendum aut credendum quid-
piam: Nihilominus tamen ut in republica divina, sic
& barbaris, sic nostris divinationum plena sunt om-
nia, eademq; passim genera, nisi quod & his eo plus
ra quò ex sequioribus & divino mandato interdi-
ctis superstitiosius capta sunt.

Ex *sacra* nostis historia, (cuius verò ignorans
damnas est,) quomodo Sodomorum vicinioria
Lothus, exitialem terræ inundationem qua planum
omne perfundebatur, Noachus: interitum Pharaoni
Moses: Jehu, Baasa Tyranno Israelitarum, exitium:
Jahaziel Jofaphato victoriam contra Syros:
Esaïas Cyro monarchiam: Sauli Samuel regni adem-
tionem: Jeremias populo captivitatem, Haggæus
cum ceteris, reditum prædixerit: Ezechiel urbis rui-
nam in tabula effigiatam dederit: Daniel illam qua-
druplicem regni ecclesiam ad exortum usq; lapidis
angularis & petrae offensionis complexuri faciem,
jam auream, nunc argenteam, post æneam, & ferream
tandem, coram Nabuchodonosore delineavit: ut
Jonathan ex hostium voce ascensum rupis imperante
captans omen, cum armigero suo viginti trucidari-
rit, & parenti clarissimæ occasionem victoriæ dede-
rit: ut David omine devicti à sese Leonis & ursi ere-
ctus Cyclopem adortus sit: ut Elifaus victimicem
contra Syros sagittam, Joas Israelitarum Regi præ-
monstrarit: Ut iterum Davidi mororum tranquillo
aère motus in Palæstinos irruptionis signum dede-
rit: ut somnium de pane in Madianis castra devolu-
to, Gedeonem adversus Madianem inflammavit: Ut
stricto

frictio Dux ense, Hierichuntis expugnandæ rationem Josuæ ostenderit: quæ ex innumeris pauca documento sunt fatis, quantum vatibus olim, quantum omnibus, quantum visionibus, portentis & somniis ex vera religione tributum sit. Nec minus supremæ Mentis, omnia & facta & futura comprehendentis & administrantis, inexhaustam sapientiam in eos, quos cavere, declinare, effugere, præscire jubet, amorem ineffabilem: in eos inquam quibus, si tela sunt, hæc prævisa cupit, ne nimis formident, ne impatientius ferant, paternam clementiam: si læta sunt, quò spes & gaudia anticipent sua, de osculandam humanitatem: id suaviter lyra succinente Davidica:

Dedit Deus significationem dilectis suis, ut fugiant à facie arcus.

Ad *propbanam* si abierimus antiquitatem, quot hic divinationum genera, quàm varia, quàm superstitiosa! Camarina illa siquidem leviter movenda est, de magnis saltem & rem spectantibus publicam, præfensiones, non de jocularijs, non de puerilibus, non de abjectissimis quibusq; ne (quod inquit Lucianus) pistrinum perinde ac palatium amare videamur, & id quidem quasi per saturam, producamus. Ex antiquissimis Mopsum futura Argonautis prænuntiassè referunt: Helenum Priam, filium ex lapide siderite urbis Trojanæ excidium, cognovisse, Tzezès, Læocoonta Trojanum, alta voce Græcos in equo durateo latitantes prodidisse, Virgilius, Sostratum Atheniensem Xerxis adventum in Græciam præmonuisse, Herodotus testes sunt. Fatidicas mulie-

ICS,

res, *Alrunas* Cimbrī vocabant (quod nomen in no-
strate lingua etiamnum agnoscitis) ex hausto in
craterem captivorum sanguine evecta bellorum va-
ticipinas, Strabo consignavit. Pſammeticho cum
Latonæ oraculum, æreorum virorum subsidio, re-
gnum Ægypti polliceretur, iniro is cum Ionibus &
Caribus fædere, illud cæsis regibus occupavit: Cyp-
selus oraculo Delphico confisus Corinthum aggressus
& ingressus est: Alexander ab Jove Ammonio
terrarum dominium stipulatus, obtinuit responsum,
verum postilla & imperium. Josephus à Romanis
bello Iudaico captus se vinculis solutum iri à Vespasiano,
constantissime asseruit, sed jam Imperatore:
Diocletiano Druyda mulier coronam imperialem
prædixit, ubi aprum occidisset: Romam ab Hyper-
boreis capiendam Heraclitus & Aristoteles prænun-
tiavere: eam ipsam mundi Dominam Gallis ac Pœnis
prædæ futuram Philippus quidam apud Justinum:
ejus gloriam annos ultra mille ac ducentos
non fore, Vectius augur apud Varronem edocuit,
quibus elapsis ea sanè à Gothis, Vandalis, Francis &
Hunnis misere discerpta & modò non decussa est.
Turcas Ungaria posituros & Polonia, partem etiam
Germania: tum tyrannidem tantam in declive ruituram:
id ex ipsis eorum sacris, Nobilis à Lasco Legatus
Constantinopolitanus transcripsit: Mahometem
primum illius hydræ caput jam jam moriturum,
elatis decem digitis totidem regni sui centurias edi-
disse creditur, sed creditur. Hispaniolæ incolas idolorum
suorum oraculo multo ante tempore, quam
Ame-

America nam umbram vel somnio concepisset Hispana libido, certiores factos, à barbaris se & religione & libertate antiqua exutumiri, idq; vaticinium numeris illigatum sacerdotes nefastis diebus occentasse, historiæ commemorant.

At quæ vis sit, A. E. in omnia vos Sibyllarum antra, ad omnia oraculorum adyta, in augurum & aruspicum collegia, in omnia somniatorum cubilia adducere, atq; sortes, omina, extispicia, symbola omnia demonstrare? siquidem ipsi ad prima rerum cunabula mente recurritis atq; oraculis editis cœlestibus statim divinaculos, engastritas & Euryclitas, damnabili æmulatione, in responforum levitatem solutos, deprehenditis, imò reprehenditis, quæ in formas tam varias, aut deformitatem potius, ab imbecillitate dicam an infidelitate hominum disjecta, ut muscarum sub Sirio citius quàm harum in eas numerum.

Nihil dictum, nihil actum, nihil tentatum, cui non sua auguria, sua omina, sua tripudia, suæ divinationes præmissæ: hæc in scriptis prima, nonnunquam sola, nunquam ommissa, id quod clarissimis monumentis testata consignataq; antiquitas ubiq; loquitur.

Veritatem ijs arrogabimus? Veritatem ijs derogabimus? Utrumq; est historiam, ocularum annorum testem in crimen vocare: Sæpe multos, sæpe contrarios responsa exitus habuisse dicamus? At ita nonnunquam habuisse largimur: Hos ex innumeris paucissimos an casu evenisse, mirandunq;

B

non

non esset, otum qui diem jaculatus sit, aliquando col
limare; asseramus? nullum insuper omnes in se ha
bere numeros veritatis, obscuritatis tenebris & am
bagibus fallaciosis involuta esse omnia, idcirco, ut
quodcunq; evenerit, prædictum videatur, etsi ab i
pso ignoratum Apolline? an ut canes acerrimi olfa
ctus virtute delitescentem feram perentiscunt, in
dagant, venatori produnt, eam nec subodoraturo nec
scrutaturo: ita coelo extorres spiritus, hominibus ter
renæ molis gravitate hebetatis, imminencia? hac se ar
te suos in devotione retinere cives, & verbo unico
cum veritate conjuncto, mendaciorum statuminare
myriadas: idq; totum oculo divino sapientissima
ratione & abstrusissima, quamdiu decreverit, conni
vente? Poteramus sanè hæc cum sapientiæ non modò
sed pietatis filijs in castrum producere singula & ad
versus vineas & pluteos imò gerras gètiles sigillatim
intorquere, nisi prævortissent nos qui hanc dudù de
moliti sunt areem, & nos ob *viva & spirantia potissimum*,
præsentem effemus telam exorsu.

Acri, subtili & igneo Vir ingenio, si Belgarum
Senecæ credimus, Machiavellus, coætaneis major
omnibus, nisi quod dum per commodi semitas in
tentè ducit principem suum, à regia Virtutis abducit
via, currentia cum præteritis copulavit tempora, &
ut causam facile confitetur se ignorare; ita rem i
psam non ex antiquis modò sed & novis agnosci ex
emplis ait oportere: *omnes magnos motus, quicunq; aut
urbi aut regioni evenere, vel à Conjectoribus, vel revelatione
aliqua, prodigijs aut caelestibus signis prædici solitos; dome
stico*

stico id communit exemplo de Carolo VIII. Gallo-
rum Rege, cuius adventum in Italiam Florentinis,
Savonarola longè ante prænuntiat, de cuius sanè
Martyris spiritu vaticino & sanctitate Cominæus
plura, quin & ipsi ejus interfectores alij, nō vulgaria
confignarunt: Quam Machiavelli regulam quæ hac
ætate, hoc anno infirmam suspicatur, eum in mundo,
in patria, in ædibus toroq; suo esse peregrinum oportet.
Equis enim etsi cæcus nōn audiat, etsi surdus
nōn videat, etsi utroq; sensu captus nōn palpitet tamē,
quid hæc dies divinationum, quid prælagiorum,
quid portentorum, & ut tanto crebriori frequentia
quanto novarum, continuè rerum feracior est, ap-
portet & accumulet? Quomodo ex cælo alij ejusq; astris
& luminibus, ex vocibus alij atq; facibus ex occulto missis, alij
ex spectris, ex nomenclationibus alij, futura derivent, nonnulli
& gallinaccorum captent auguria, complures veterum vaticini-
orum interpretamenta & cudant & interpolent?

In cometam si lubet, tollamus oculos, nostrum
qui orbem antebiennum despexit: proh Deum im-
mensum! quanto ille plures de sese fermè opiniones
quam crines sparsit, quæ tamen in fatales ac ferales
Veterum minas incidere pleræq;, in Manilianum il-
lud nos erigentes:

Nunquam fuxilibus excanduit ignibus æther.

Nunc cædem populis, flammam agris urbibusq;
portendere, nunc rabem spirare atq; virus, nunc edu-
cta velut fecunditate, uterum terræ retardare, an-
num fruge frustrari, famem ventribus inferre; sed
nec à regnis sceptrisq; abstinere, verum his, illis,
B 2 muta-

mutationem, interitum, huic illive ex Regibus diem dicere: eccui regi, eccui regno, rogites? tum plures sensus quam capita: ad Austriacos alijs & Hispanos, Romanumq; Veioven, ad Germanos alijs, & hos inter, alijs ad Saxonas, ad Palatinos alijs, ex his iterum eos quos vel metuunt vel oderunt, fulmina declinantibus.

Quibus quid effectum dederint sententiarum sese confodientium tricuspidibus, Cadmei fratres, vultis? Κοιμητορος ἕρας ἅ quibus, indignè dicam andignè haberentur, in viscera artis famæq; suæ concitarent: alios etiam insana varietate eò adegerunt, ut non portenti magis in cometa quam Sole, Luna ceterisq; sideribusq; collocent, nisi quod hoc eriniti fulgoris schema non quotidie oculos feriat, ceteroquin non minus cœli civem, solis sobolem, ætheris partem esse & partum: Alios provocarunt qui contra gradum figant atq; cometam innoxium lumen decantent, ignorationem verò, novitatis, hanc admirationis, istam iterum terroris causam esse: *latum luminis amen, funestum caliginis*: non quia cometæ adfulgent sequi mala, sed quia hæc sequuntur cometis assignari, bello Bohemico in luculentum testem dato, quod ante Cometam exarserit, quinimò auspiciatoribus sæpius eventis quàm sinistris cometam comitem, temporum annalibus fulciant, planè in ea qua Vespasianus olim sententia, cui cum decumbenti adessent amici, stellamq; in cœlo crinitam apparere nuntiarent: ille nequaquam territus, *Crinitam*, inquit, *Rex Partiborum timeat: ille enim comatus, ego calvus sum.*

Sed

Sed à Crinitis ad *erraticas* prospiciamus stellas:
quanta hic & quam stupenda ex futura post bien-
nium Saturni & Jovis in Leone, Saturni & Martis ce-
terarum etiam post triennium in Virgine, magna
conjunctione, in fatalibus cœli tabulis descripta
oculis prævoitunt, nobisq; digito ostendunt! quan-
to mortales clamore in eorum quæ supra fidem ac
formidinem omnem eventura sunt, vel Ægyptijs
majora miraculis citant, non orationis flumine ex-
aggerabo, omnium in manu aut mente sunt minæ
plusquam Æacidinæ. Quid verò ad hæc, temporum
elenci? Visam haud absimilem, anno ab orbe re-
demto supra millesimum centesimo octagesimo sex-
to omnium planetarum conjugationem, tumq; ab
hariolis interminata planè simillima, prodigiofo-
rum prodigiosissima, tantam inter cetera fore ven-
torum vim quæ pulvere sit turres oppletura & sepul-
tura arbores: dein Virum sapientem, Veritatis Do-
ctorem venturum: postidea proditurum ex Elam
nescio quem, magnas qui strages editurus sit. Quid
subscribunt annorum fasti? *minæ falsæ, vana, & quod
aiunt, ex pelvi.* Programma quælo intuemini memo-
ratu ac miratu dignum, quod cœli quondam inter-
pres & astrorum contubernalis Joannes David, quasi
è Trophonij antro produxit, suo & collegij Toletani
nomine promulgavit & mundi quasi valvis affixit:

Salvete mortales & cavete.

*Anni à salutifero ultra millesimum trecentesimo undevige-
simi Septembrem cavete: in hunc delata planetarum concu-
sio bella, horrida bella, inauditum annorum incendium, tremen-*

dam terre fluctuationem, tanta imò ventorum prelia ciebit,
que nulla non loca, nullos non angulos perdasura sint & quas-
satura. Abite cuniculos vobis subterraneos effodite, commeatū
triginta dierum inferte: Id nos & collegium Toletanum, id to-
tus philosophorum senatus, id omnes Hispanie, Arabie & Gre-
cie Astronomi vident & suadent. Valete mortales & cavete.
Agè quid passi sunt qui vixerunt? Omnes anni illi-
us menses viderunt temperiei & quietis non malæ,
&, quid enim facerent? riserunt. Et vos

Spectatum admisi risum teneatis amici?

Annus ille octogesimus octavus, *Vos testor huma-
na pectora!* quanto erat terrori univertis mortalibus,
himulus tum eram, id memini tamen, ad memoratas
à parentibus eius anni calamitates, ut in opinione
erant hominum, me vitæ pertæsum miserè expavis-
se; Hoc ipso scilicet, Joanni Regiomontano stabat

Summa dies, vel ineluctabile fatum;

in quantum tamè pudorem, tot magnorum Virorum
Regiomontani auctoritate ductorum an seducto-
rum, manes hic terror verterit, nostis qui vixistis,
qui non vixistis nostis.

Quis vestrum est A.E. qui cum talia intellexerit,
non ad verso conijciat ratiocinio eum, qui adeo me-
tuendus delineatur, annum 1568 XIIII. non tristi-
ori nos facie spectaturum atq; ante seculum ille
quingentesimus vicesimus quartus, qui non mino-
ribus terculamentis obnoxius erat. Conjugaban-
tur tum temporis trium planetarum superiorum cen-
tra, in decima parte piscium, ceteris planetis cum ca-
pite Draconis Aquarium aut pisces, aquatica signa,
occu-

occupantibus, exinde aſtrorum Advocati toto terra-
rum orbe ad orbis conſpirare interitum, aquarum
eluvionibus terram inundatum iri, tam conſtanter
affirmare, ut non defuerint qui naves ſibi ad aqua-
rum perſugia fabricarent. Quos inter primus erat
Auriolus Toſoſas, humani quidem juris conſultiſſimus,
verum (Bodini id iudicium eſt) leges qui divinas aut
ignoraret, aut irrideret, ſempiterni male-memor fœ-
deris quod cum Noacho ab aquis erepto, Deus per-
cuſſit, juratus etiam, mūdum ſe hunc nunquam aquis
deinceps peſfundaturum.

Et annus quidem ille aquarum & imbrium in-
temperantiã laboraſſe ſcribitur, nullarum tamen ūr-
bium, nullarum immerſione regionum infamis ū-
dit. Nos & ipſi meliora præoptamus: ſi metuimus
tamen ſequiora, non id planetarum aſpectu, at pæ-
narum impendentium rigore perterriti metuimus &
ſuppliciter apud eum qui faſces tenet, ſupremum ju-
dicem, culpam deprecamur.

Nunc de cœlo ad *terram*: & quid *homines* præſi-
gnificent hominibus viſamus: ubi id duntaxat; quæ
à Carione, ab Hartmanno Durlachio, à Theophrasto
Paracelſo, Antonio Torquato & alijs ante ſeculum
edita vaticinia, tam varijs hodie à varijs explanato-
ribus, modis ac nebulis intorqueri; tam dubijs indui
cothurnis, ut nuſquam conquadret illud Ciceronia-
num aptius: *sortem ipſam ad ſortem referendam; & inter-
pretem egerè interprete*. Quisq; pro favore ſuo ac fœnore
adulatoriè, quo allubitum, rapit fermè & ut Pauſonis
equum, veritè invertitq; ut magnam fidei lux jactu-
ram

iam jam fecerint. Pronuper νεότερος quidam (νεό-
τερος prope dixeram) ad suum traxit omnia Princi-
pem, & adversus confessionis defæcatoris asserto-
res summo nisu intendit sequiora & infauſta omnia,
tam proſtigatæ prodigium pervicaciæ, ut dictam re-
ligionem peccatorum mundi pœnam esse fonticam, in-
quinitatis eructet faucibus. Pythiam scilicet sua quon-
dam ætate Demosthenes aiebat Φιλιππίζειν seu a Phi-
lippo facere, & qui non illud de œdipodibus hodie
dicatur nostratibus, nisi quod in ἔειν terminare vo-
cabula non securum amplius?

Sed de ing-niosis hujusmodi ariolis quorum
dementia thyrus fibras exagitat, severam, at fan-
ctam Guicciardini singulari candore scriptoris, cen-
suram audite, quem in testimonium cum vocem, ejus
nec mutabo, nec interpretis mutilabo verba: ita ille
de anno sesquimillesimo sexagesimo, multis com-
minationibus at nulla ferè vel exigua rerum turba
notabili, chronologiam, bracteato sanè lemmate, ter-
minat suam: *si (inquit) insulsis ariolorum prædictionibus &
inanibus prognosticis (quibus futurorum notitiam se habere
jactant, cum ne instantia quidem rectè norint,) creditum es-
set, nullus ante hunc, annus turbatior futurus erat: & expecta-
bantur à nimium credulus mentibus eventa immania, bellum
ἄωυδον, morbi insanabiles, pestes letifera, inauditi tremo-
rus, fragores, fulmina, tempestatesq; cæli, deniq; (ut uno verbo
rem omnem dicamus) malorum iltas in repub. Quod unicum
exemplum & ariolorum præstigias, fallaciam & futum nobis
explicat atq; detegit, & Dei optimi M. immensam benignita-
tem ostendit, qui omnem mundum superum & inferum, uti pro-
creavit,*

creavit, ita regit, gubernat ac moderatur: cujus miracula, judicium, occultissimæq; rationes, humanâ omnem superant intelligentiam: longè abest, ut aut allucinatione aut ariolatione quapiam terrestri mole circumseptus homo ea percipiat ac interpretetur. Hoc scilicet Euripideum illud est judicium, cuius Poëtæ singulos versus singula testimonia habebat Orator: velle Deum coli modesta futurorum ignorantia.

Porro ex Sibyllinis est: cum *Philippo* Amyntæ filio, Macedonum effulsiße gloriam: cum *Philippo* Persei, qui postremus erat, filio eam collapsuram: id forte quia eventus ratum fecit: ad illam adornata formam & alia: Utpote antiquum Romanorum imperium *Augusto* Imp. coepisse: sub *Augustulo* primo Italico *Cæsare* corruisse: Constantinopolitanum sub *Constantino* exortum sub *Constantino* ultimo expugnatum: adde: *Helenam* primum, *Helenam* ultimum *Constantinum* peperisse: Germanorum regnum cum *Carolo* M. prominuisse, cum *Carolo* V. defecisse: *Rodolphum* Comitem *Habsburgicum* primò majestatis decus in domum *Austriacam* intulisse: cum *Rodolpho* illud in obscurum aut decrementum ivisse. At dicant nobis, his qui delenificis gaudent conjecturis, si prima ultimis è diametro contraria insinuant, cur *Adæones* 4 infelices, qui partim à canibus, partim ab apris lacerati? Cur duo illi *Attyes*, qui illustres fuerunt eidem ab apris interemti? Cur ambæ *Julia*, mater & filia, hæc *Augusto*, altera *Marco Agrippæ* genita, adulterij damnata? Cur duæ *Agrippinæ*, mater *Caligulam*,

gulam, filia Neronem pepererit? Cur Cæsares quibus prænomen Caij, ferro ceciderint? Hic similes profectò casus, similia fata: non disparia, non adversantia: ultima quippe primis atq; prima ultimis infortunio respondent. Harum curiositas observatuncularum, non multum mihi ablutere videtur ab ea, qua ducibus olim ad duella descendentibus, ex literis numeralibus quæ in cuiusq; repertæ nomine, omina ducebantur victoriæ, atq; ita teste Terentiano Mauro erat opinio:

Major numerus qua steterit, favere palmam,
Præfagia lethi minima patere summa:

Sic & Patroclum Hæctorea manu perisse,

Sic Hæctora tradunt concidisse mox Achilli.

Hæctoris nempe nomen referebat mille ducenta viginti quinq;: Patrocli octingenta septuaginta duo: Achillis mille ducenta, sex & septuaginta. Ex eadem cortina illud Mauriciani cuiusdam, qui Mauritio Cæsarem insequente, cum solliciti essent admodum multi, quem res habitura exitum esset, per jocum, bono, sociennos iussit esse animo: Mauritium enim à Carolo superari non posse: rogatus causam: eandem veteris divinationis fiduciam respondit: nomen enim *Mauritij* initio statim atq; *Caroli* numerosius esse: Ex joco quem res approbavit, cur divinaculus noster non, post factum scilicet, augeretur, in Prageni pugna dicam, an fuga fieri aliter atq; factum est neutiquam potuisse, cum *Ferdinandus Fridericum* vel litera nominis unica, vel si numerum spectes, CCC XCIX
sup-

superarit: evidentiori quidem cucullatum illum
è Bavaria Calchantem signo, victoriam Cæsaria-
nis promississe haud reor, nisi fortè quod Furia
sanguinariae suggestisse aliud è re non erat. In di-
lectu quidem Consules Romani olim, summa ob-
servabant religione, primus ut miles bono fieret
nomine: at in acie inauspicatum nomen Mona-
chus.

Cum aliquando simia Regis Molossorum e-
vertisset urnam & tortes disturbasset, sacerdos Jo-
vis Dodonæi Lacedæmonios de salute, non de vi-
ctoria cogitare jubebat; id jubent hodie pars ma-
xima, dissipatis tabulis, Palatinum Principem: at
Coriarius quidam ex figuris, ex clangoribus, ex nu-
meris, ex spectris iterum iterumq; recurrentibus
& salutem spondet & victoriam, nec spondet sal-
tem, verum per sacra omnia pollicetur. Non de-
miror equidem Coriarium inter Prophetas, dum
Simonis Coriarij pietatem singularem & hospita-
litatem recordor, idq; certū habeo, cœlestis afflatū
spiritus officinarum non nosse discrimina: sed cum
expectatio spei suspensos fatigarit perquam mul-
tos, illi tam sanctè juratum tam certè non eveni-
re consternantur: siquidem viginti & unam à ca-
pta, aut relicta, ut alijs loqui libet, metropoli Bo-
hemica, anxie putârunt, sed eccere ad huc audias
ex illis querelam:

Hostis habet muros, ruit alto à culmine regnum!

Pacem D. Imperatori pacem principibus:
Feliciter Palatino, felicissimè sanctis acelama-
mus

mus omnibus, at in limine circumscripti vix est ut attendamus in residua talium oracula, sapienter enim iterum Euripides:

Bone qui conjiciet, vatem hunc perbibeto optimum.

Quæ dicta sunt hætenus A. E. nihil ad hoc quod sequitur, quo quidem sol non vidit portentum malus: artem, audite, artem dari qua maximarum, minimarum, rerum omnium, ad certa puncta, præscribantur fata & occasus: qui verò? *Rerum nominibus in numeros, angulos rotasve reductis, ex quibus ea emergere, scilicet, oportet.* Hac disciplina & mundi ruinæ jam fixa hora est, post ætatem unam irruptionis: & vobis *Lipsense, Witebergense Lycea,* & tibi *O Minervium hoc Marchicum,* tibi hæc cathedra, hæc vobis mænia, hæc capita vobis, vobis, inquam, nominatum emortualis impactus obeliscus, quem uti fortè *nec scivistis omnes, ita nec metuere potuistis,* nos cum ubi in anno hære videmus præterito, gratulamur fanè vobis, gratulamur nobis, idq; in sinu gaudeamus: quod hos

Non fixit adamantinos

Nostris verticibus dira necessitas
Clavos.

Oramusq; imposterum *Papini* verbis:

Ut mens augurio laudetur inani.

Nimum vos oratio mea studiosos habet, A. E. & ultra votum deditos: quonam quæso diligentiam vestram spectaculo demulcebo, quo dimittam oblectamento? Gallos fortè gallinaccos *Tonforis*

foris Midæ & Calliæ, pennis ac rostro dimicantes, quos ad animandum Iphicratem Ducem, Socrates producebat, intruere erat volupe: aut gallorum illo certamine, quod tanquam residuum de Persis devictis trophæum, Themistoclis instituto, quotannis in Atheniensium teatro dabatur, oculos pacifere: *Quin Butojum & Palatinum* par Gallorum personatorum, nuperum in Silesia ludum, spectandum resumite: sed dicto id citius, facitis: *en ut ille corpulentior bellator potius quàm animosior huic pertundit, deplumat, sternit, fugat, & in angulo ultimum quasi balancem spiritum relinquit, ut tanquam Victor, voce, gestu, plausu, fastum prodit insolentia: sed en vicissim, ut qui modò latitabat, & alto silentio vindictam meditabatur, ut postliminio redvivuus erumpit post vulnera, ut in elatam hostis cristam, impetu fertur, ut jugulum petit, ut quoquo versus fleclit seminecem, trahit, rapit; ut rostrum collo infixum non revocat, antequam strangulatus ille perduellis nec hiscat amplius, ut tandem maturius decantat epinicion, & sua Marti Patri gesta modulando renuntiat.* Non absimilis ferme significatio paulò ante Leuctricam calamitatem data est, ubi apud Lebadiam Trophonio redivina facta, cum galli gallinacci eo in loco sic assidue canerent, ut nihil intermitterent, augures dixisse Bœotios memorant, Thebanorum esse victoriam contra Spartiatas, propterea quod avis illa victa sileret, caneret si vicisset: Ad quod, magnum, inquit Cicero, ostentum, quasi pisces, non galli cecinerint: & nos sane ad duellum Silesiacum: magnum portentum, quasi.

quasi lapides, non galli dimicarent! suo tamen vi-
vant, hunc qui dederunt ludum omine, non indig-
ni fortassis quibus Gallus aut Leo aliquis ros-
trum aut unguem infigat. Quanto vero Hecto-
reum illud præstantius augurium!

Εἰς οἰανὸς ἀεῖτος ἀμύβηδ' ἠεὶ πατρὸς:

Una avis optima, pro patria pugnare tuenda.

Venuste, ut omnia, Poëta Venusinus:

Ut mala quem scabies aut morbus regius urget,

Aut fanaticus error & iracunda Diana,

Vesanum tetigisse timent:

sic ego novos Vates, genus hominum irritabile:
missos itaq; faciamus eos, postquam prædictiones
eorum & omina, vetera, nova, sacra, prophana, va-
na delibavimus: è quibus autoritatis majestas &
eventus certitudo, omnium prognostarum infallibilis arbi-
traris, solis fidem sacris deponunt indubitatam: cetera,
flexiloqua ambiguitas, obturitas aut callida
aut invida, sublata hominum & temporum defini-
tionem, discidium inter ea irreconciliabile, mira
eventorum discrepantia, adeo nobis suspecta, effre-
nitas verò in fabrefaciendo, ex paucissimis exemplis
infinitas regulas, tum eorum maximè temeritas,
diei, qui diem decretorij ausint indigitare, quem
tamen & cœli satellites & Filius hominis ignorant,
aut hic profectò dissimulat, quem non scire nos
Judex at expectare voluit, adeo invisa reddit, ut con-
cipere tam confusa, tam effutire incerta, tam super-
sticiosa colere imbecillorum & pene fanaticorum
esse animorum censeamus, qui urbem pietatis se
prode-

prodere non vident, castella dum satagunt defendere. Ex omnibus verò nauci non habeamus

*Marsos illos Augures,
Non vicinos haruspices, non de circo Astrologos,
Non Isacos Conjectores, non interpretes somniorum.
Non enim sunt ij (æstimio Tulliano) aut scientia aut
arte divini,*

*Sed superstitiosi vates impudentesq; barioli,
Aut inertes aut insani, aut quibus egestas imperat,
Qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam.*

Nunc nisi tinnitus aurium frustra est, talibus apud vos A. A. clanculum cogitationibus vapulamus: Ecquis ille nobis redivivus Carneades aut Panætius? ecquæ ista calliditas, res vetustate robustas calumniando velle prevertere! ecquod illud Critici prodigium, præfensiones futurorum, prognostica, prodigia abnegare, cum quibus ratio visq; naturæ, eventa, populi, nationes, sancti, prophani, faciunt, summi etiam Philosophi, sapientissimi viri qui respublicas cõstituerunt, qui urbes cõdiderunt, quæ cum mundo nata, cum mundo desitura? Itane verò præter opinionis nostræ sensum ac meritum? *Largimur prodigia, at manu, non sacco; largimur inquam, prodigia, at copiam, levitatem, vanitatem, malitiam penes ea longè majorem, detestamur; facere quæ non sunt & quæ sunt, non fateri, quæ forte sunt, eorum interpretamentum ignorare, fingere, contortuplicare ex verbis & versibus, quales olim (ut cum Ennio loquar) Fauni vatesq; canebant: prodigia extra se potius quam domi, quam in gremio quarere, id verò suam prodigijs imminutum ire*

ire auctoritatem & existimationem causamus. O tantum verò tot prodigiorum, tot ostentorum, tot prophetarum hodie natorum examen, quantum nullo unquam observarum seculo: O verò hunc annum, novarum rerum & prodigiorum novorum feracissimum, *immane prodigium!* Quod ut gemitu potius quàm verbis attester, non in cælum vos deduco cum ijs qui quid Juno Jovi in aurem, profitentur, quamobrem & priscum illud meritò audiunt: *quod est ante pedes nemo spectat, cœli scrutantur plagas: non ad libera nomina, non ad omina lubrica; in animum migrate vestrum, in vos descendite, o mortales, ex consilijs ex moribus factisq; vestris expromite prodigia.* Ita nos cum ijs qui ubi ratio momentorū cernitur, defioculi non sunt, ita semper existimavimus, ut in seminibus vis inest earum rerum quæ ex ijs progignuntur, sic in causis, conditas esse res futuras, quas esse futuras, ipsa prudentis ratio præfagiat. Atq; ut ij qui Solis & Lunæ reliquorumq; siderum ortus, obitus motusq; cognorunt, quo quidq; tempore eorum futurum sit, multo ante prædicunt: sic qui cursum rerum, eventorumq; consequentiam, diuturnitate, pertractata notaverunt, aut semper, aut si id difficile est, plerumq; quod si ne id quidem conceditur, nonnunquam certe quid futurum sit, intelligere: & tum præcipuè ubi ante oculos inequitant causæ eaq; portentosa, non nisi portentosa secutura, *si non sigillatim, at univèrsim, asseverare, tam sine errore, quam illi qui metam ante oculos habent, conijciantes.* Hæc ad nostrā: A pietatis

tatis æquilibrium divaricatum esse penitus hinc ad
 gentilem superstitionem, illinc ad Cyclopicum sa-
 crorum contemptum, *annon prodigium?* Bella sacra
 gerere sine sacris, sine Deo, sine pietate, sine disci-
 plina, *annon portentum?* Cervos sine Leonibus in
 caiem educere, Leones in cervos transformari *an-
 non iniustatum?* juramentis ut tesseris ludi protervi-
 us ac ullo factum ævo, *nonne ostentum?* Assistere hosti
 contra sanguinem, contra fidem, *nonne id monstrum?*
 Quibuscum una ad Christum, ad cœlos itur via, eos
 in Sarracenorum & Mahometanorum collocare
 navi, *annon horrendum?* Telum porrigere Antichri-
 sto, quo per latus alterius tuum ipse transverbe-
 ret *annon luctuosum?* Pacis angelos in Bellonarios
 mutatos, *annon funestum?* Unius regni sine rege, re-
 ges tamen esse tres, *annon inauspicatum?* Non id cre-
 di amplius, rem agi nostram ubi paries ardet proxi-
 mus, *annon incredibile?* Capita uno ictu multa secare
 velle, *annon monstrosum præsumtuosum?* Hostem profu-
 gum minorem capto, minorem cæso habere, non-
 ne iterum (verba, nec sine prodigio, desunt) *prodigi-
 um?* Fœdera quæ mundum terrebant, mundo de-
 repente in ludibrium versa, *annon prodigium?* Eò rem
 versam ut Oriens occidenti in meditullio Germa-
 niæ videatur occursura, *annon deplorandum?* Plus
 gratiæ ab hoste, à barbaro sperari, desiderari, quam
 à Rege, à Germano, *annon miserrimum?* Clasicum
 toto exaudiri orbe, *nonne prodigium?* Plena prodigi-
 orum, plena portentorum omnia, *quæ cerni à singulis,
 sperni ab universis maximum mea sententia prodigium.*

D

Talia

Talia & tanta quæ portendant, quæ ostendant, scire desideratis? Quæ olim, ubi antecedeabant. Causis non mutatis mutari eventa, consilijs non mutatis mutari facta, hominibus non mutatis mutari fata credatis? Id quod nunc prolixius non persequor, ne ex favore vos in tedium, conijciam, quos video hæc ipsa tacentes ad Polybios, Thucydidas, Livios, Tacitos, Thuanosq; vestros tanquam ad Apollines referre: ego ad oraculum omni fide majus religo unde petere licebit, quod ex Vate ac vase impuro verax Numen depromsit: *Non intuetur Jehova iniquitatem in Jabakobo, nec aspicit perverstatem in Israele: ideog, non est incantatio contra Jabakobum, neq; divinationo contra Israelem.* Quin tandem hic vaticinari desino, hæc quæ dixi in sacram discerniculi vestri velut urnam deponens, prorumpentemq; styli impetum, numerorum velut religione sufflamino:

Panicus ecquis agit malè pectora terror & error,
Prodigia ut totus tremat & fremat undiq; mundus?
Ad puteal, Coelum & coelestia cominus astra
Crine trahunt, barbam nemo non vellit olympi.
Orbes lege, plani, certa, connubia tractant,
Tum mala parturiunt terræ infortunia; mantes
Neve unum sapiunt; Thuscis sua civibus Aruns
Et Thyodamas sua sensa suis, contraria sensa
Explicat, hæc mecum partitur Apollo futura
Alter & alter ait: Volucrum cerramina Martis
Hic censet, linguam geniorum is cernit & audit,
Hic numeros & puncta putat: sæva ille minatur,
Hic

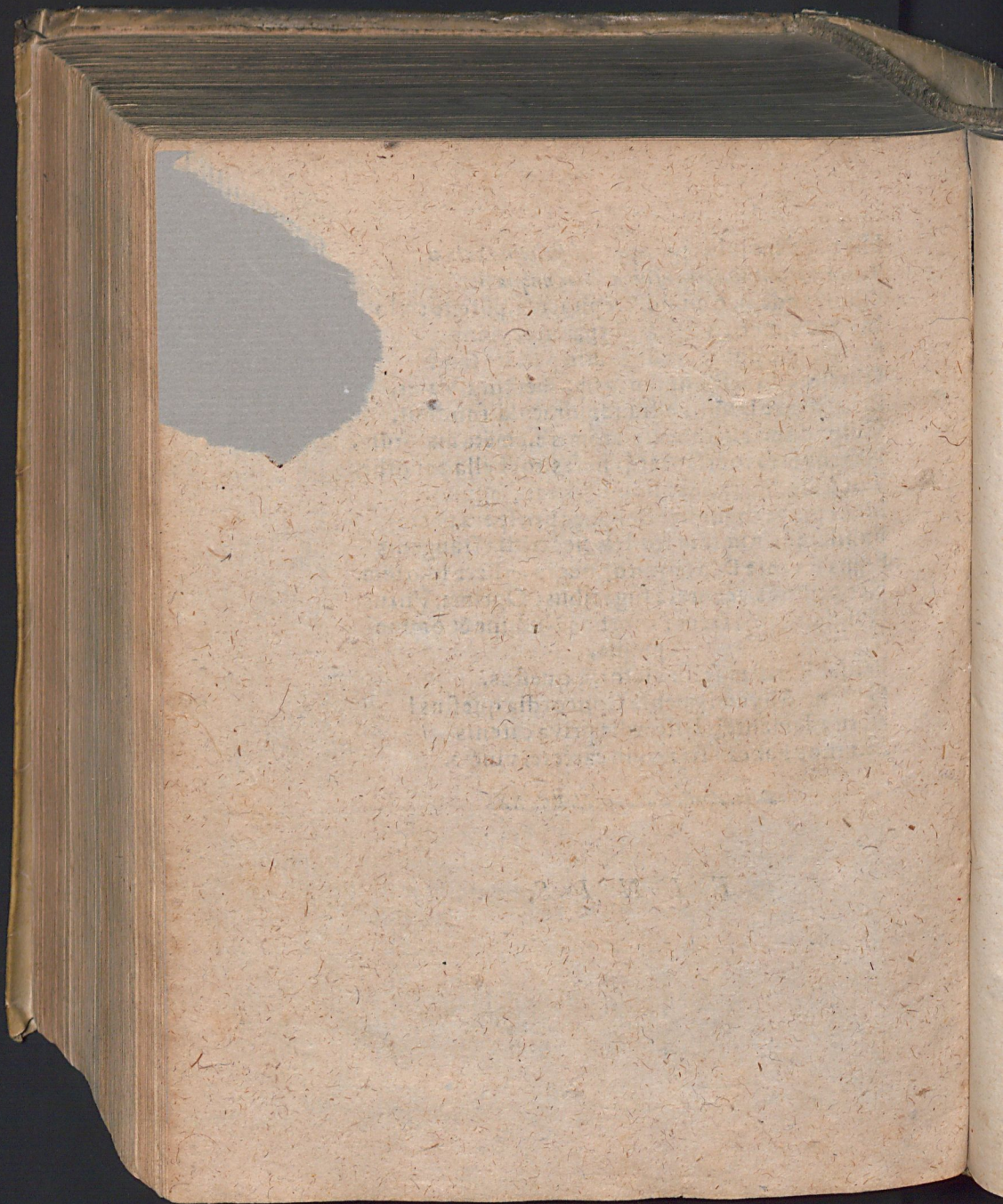
Hic gaudere jubet: nunquam discrimina vatum
Tanta, nec annona credo fuit auctior unquam.

Quin tandem, o mundi crepitacula, parcite coelo
Innocuo, meritis stellarum parcite, mundo
Parcite jam dubio, vestrae quin parcite famae.
Currite ad antiquos potius, pia pectora, Vates,
Isti afflante Deo sine fraude oracula fundunt.
Culpa domi est, runcate animis elementa malorum,
Nam quia fas versum atque nefas, tot bella per orbem,
Tot scelerum facies: sic mores fata sequuntur.
Mens pia te committe Deo, nec prospera pectus
Exhilareat nimium frustra, nec tristitia frangant;
Signa ferente Deo sequitor, nec in aethere Martem,
Nec pedibus venerare fugacibus; Optima, Virtus,
Auspicia, atque Deus: cum hoc Numine & omine
pugna,

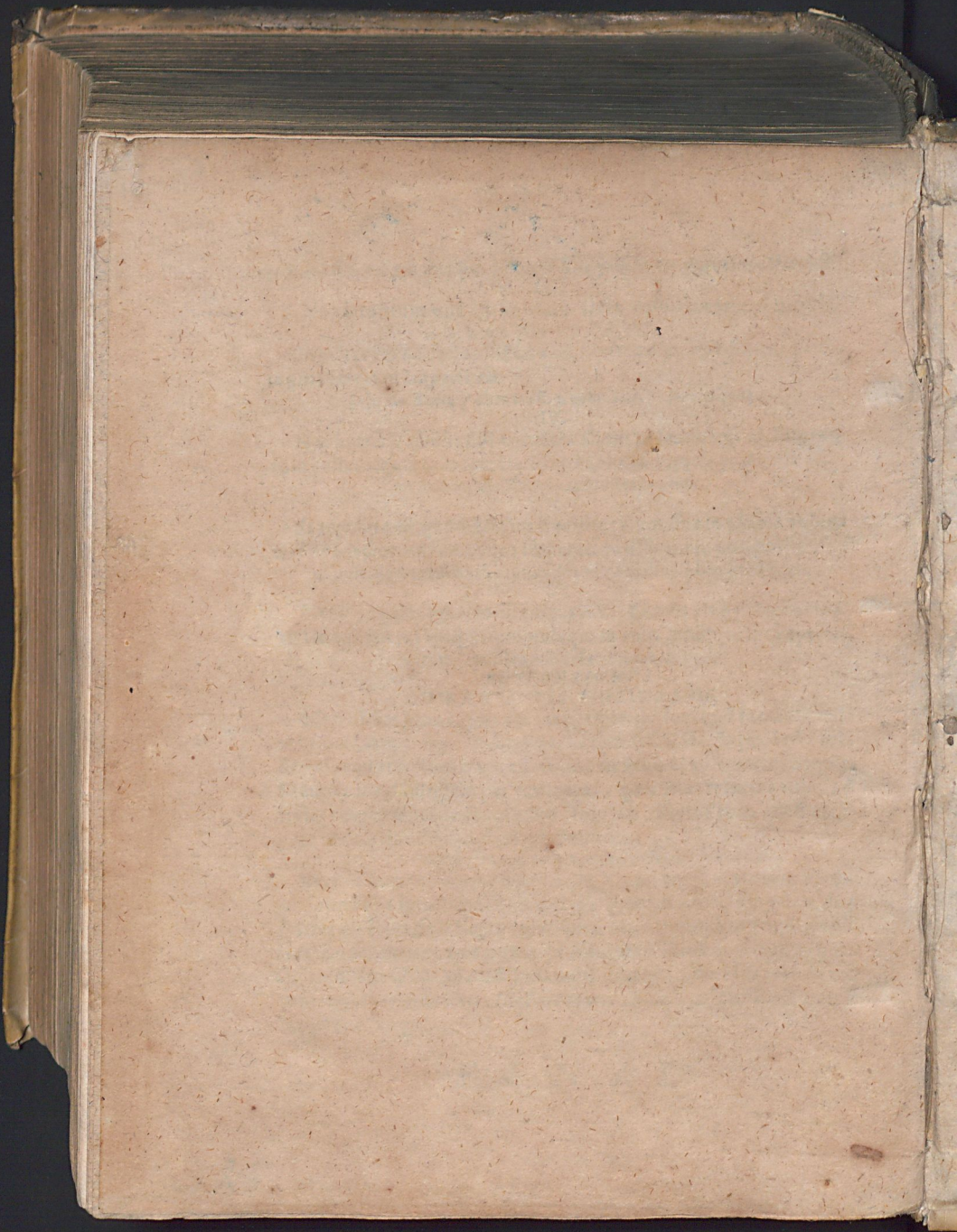
Pensabit tristes felix victoria questus.
Overna o hyemis pensa Concordia questus!
At tu adamanteis Discordia priva catenis
Aeternos habeas frenos in carcere, vincita.

D. m. April. ANNO M. DC. XXI.

F I N I S.

A/ 5688

ULB Halle
003 854 833 3

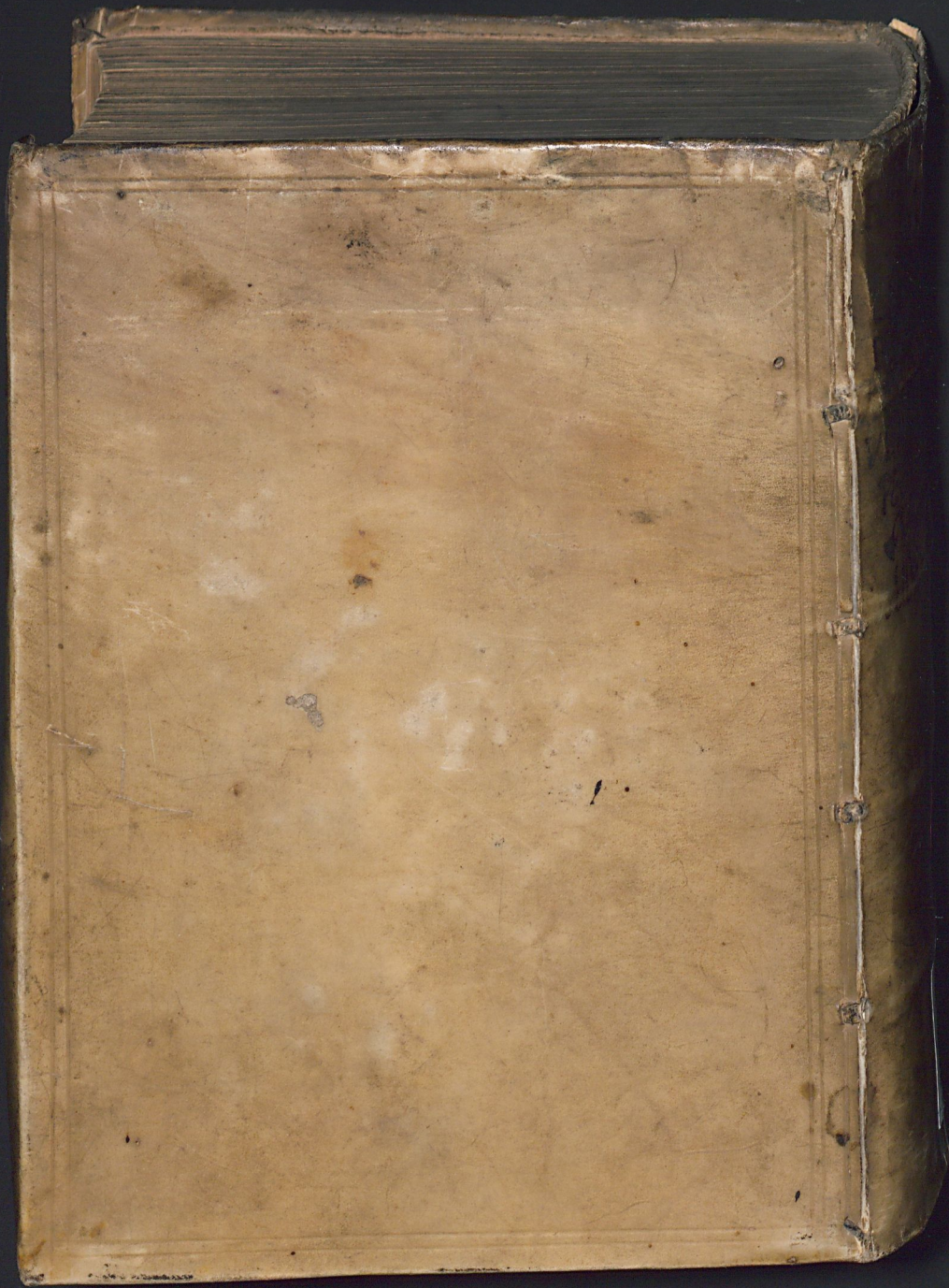

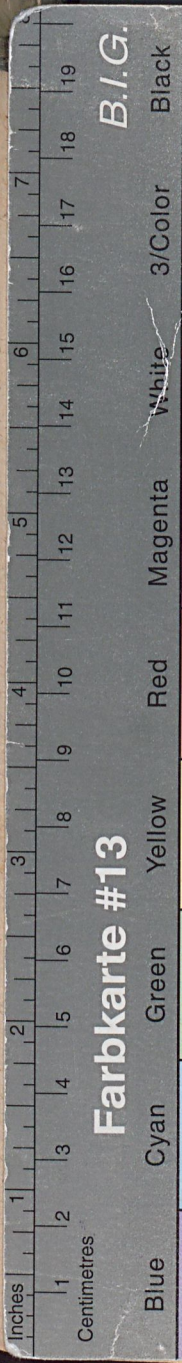
St

V D 17

W

11

SINE PRÆ-
CICIO

ATIONI,
ÆDICTIO-
ANTIQUIS, TVM
TISSIMUM
ORIS

*historiis tam sacris
phanis,*

conformatum

RO Profefs.

*bet, dicere:
iceat credere.*

rcbionum
ANNIANIS,

8/ Bibliopolæ.
C XXII.

